

*Eisig Silberschlag:
On the Occasion of His 75th Birthday*

HEBREW LITERATURE celebrates in 1978 a great event in the history of its development in America: the seventy-fifth anniversary of Professor Eisig Silberschlag. Silberschlag is one of its great creators on American soil, a versatile personality who has distinguished himself in a variety of fields. He has been active in American Jewish life since he came to these shores in 1920. Then seventeen years old, he already possessed a thorough knowledge of the Hebrew language and its sources, as well as an inspired ability to write poetry, for by that time, he already had to his credit a number of poems in Polish and Hebrew. His great ability to acquire languages, and through them, the various cultures they represented, was reflected in the literary output of his later years.

It did not take Silberschlag long for his Hebrew verse to see light in America. Since his debut here, his poetry has appeared exclusively in the Hebrew language. Silberschlag belongs to the select group of Hebrew poets who left their imprint upon Jewish life in America. Practically all of them were immigrants who came to this country at the end of the nineteenth century, or during the first decade of the twentieth century. Silberschlag arrived in 1920, shortly after World War I. He was the youngest of the Hebrew writers who were then active on the American scene; nevertheless, he soon occupied a prominent place among them.

All of these writers shared common characteristics: they came to America to restore their own life as well as the lives of their families; all of them soon became students, some in high school in order to properly learn the new language, others at the college or university level; all of them felt that the opportunity to study offered to them in America was an unusual asset, not to be missed. Almost all of them were Yeshiva students in their old homes, and the same devotion which they applied to the Bible

and Talmud, they poured into their studies at their chosen schools here. One should not assume that the process of transition was an easy one for them. Some later gave poetic expression to their feelings about this difficult period and reminisced about their pangs of acculturation and adjustment. Although they paid a high price in making the transition, they reaped the rewards of exposure to Anglo-American culture and literature. It is interesting to note that after graduation from their schools, almost all of them occupied teaching positions in the field of Jewish education.

Of no less interest and importance was the unswerving loyalty they demonstrated to Hebrew poetry. Their love of the Hebrew language never diminished. They introduced into Hebrew literature new motifs which derived from the American experience. They made the Hebrew language, which was in its first stages of revival, more expansive and flexible, incorporating new idioms and forms. The seeds which were planted in their early years of learning in the old country bore ample fruit in their newly adopted home. They enriched both cultures, the American as well as the Hebrew, translating from one literature into the other and writing new works in both.

Silberschlag soon became a respected member of this loyal band of poets. He also devoted much of his life to Jewish education and administration and rose to the presidency of the Hebrew Teachers College (later Hebrew College) in Boston. Judging by his literary output, it by no means appears that his educational endeavors interfered with his literary work. It seems he was able to establish a state of harmony between the two complementary fields. One is led to think that he succeeded in reaping his fruits, because his work in both was a labor of love. He reminds us of another prolific American Hebrew writer and poet, who also devoted all his life to Hebrew education and administration. We have reference to Ephraim E. Lisitzky, who lived and worked for forty years away from the mainstream in New Orleans, but who nevertheless left behind him a rich Hebrew heritage. However, their writings followed different lines of development.

HIS POETIC WORKS

Silberschlag is a leading Hebrew poet who created all his poetry in America. This had its advantages and disadvantages, as the poet himself has stressed. America is not fertile soil for Hebrew poetry, and one must be blessed with an unusual determination to create for a very limited audience. Silberschlag could write poetry in several languages, but he never did, except for his first boyish love poems in Polish. Poetry is the language of the heart, and the heart has its own authoritative wisdom. The same may be said of another versatile Hebrew poet who was blessed with great linguistic abilities and yet wrote poetry only in the Hebrew vernacular—Saul Tschernichowsky, to whom Silberschlag devoted a sensitive English monograph, which was published in the United States and England simultaneously.

Silberschlag produced five books of poetry in which he unfolds some of the events of his own life—only in hints, here and there, and in laconic form, as is his way. His philosophy, however, permeates his poetry. Silberschlag proves himself a philosopher equipped with a sharp eye and a penetrating mind, who is interested in many facets of human life and who reacts to them in his poetry. Moreover, his broad scholarship is reflected in his work. In his verse, the reader will encounter philosophical and literary ideas which the poet has incorporated in order to enhance his poems. Even though his poetry deals for the most part with general human themes, his feelings are strongly Jewish. Still, he cannot remain silent when he perceives Jewish life beclouded by negative phenomena. When this occurs, he lashes out and his resultant criticism is harsh, unrelenting and sarcastic.

Except for a few long poems, Silberschlag's poetry consists mostly of self-contained lyrical pieces and epigrams. Short and straightforward, terse and concise, they require effort for comprehension because every word is imbued with meaning and expression. It is difficult to cite examples for the English reader, because Silberschlag uses complex figures of speech and sound patterns, sometimes creating new words if he feels that the available vocabulary is inadequate for his poetic needs. What is clear is that Silberschlag is a master of the Hebrew word. It is also obvious that he invests his poetry with all his blessed faculties and achieves a rare level of excellence.

Having thus characterized Silberschlag's writing, we shall now consider his books of poetry and describe them briefly. His first book, entitled *In Lonely Path* (*Bi-Shevilim Bodedim*), was published in New York in 1931. It includes many love poems, but the young poet turns his attention also to the medieval Hebrew poet Solomon Ibn Gabirol, and evokes his greatness and sufferings in a longer poem.

Silberschlag's second book is of a different nature. *Rise, World, in Song* (*Aleh, Olam, be-Shir*), which appeared in 1946, is replete with biographical sketches. It depicts great Hasidic leaders like Nahman of Bratzlav and renowned Hebrew poets like Judah Halevi, and Tschernichowsky. It is almost twice the length of the first book and its poetry is vigorous in style and texture.

Dome of Days (*Kimrom Yamai*) is Silberschlag's third book of poetry. It was published in Israel in 1959, appearing well after the achievement of Israel independence. Small wonder that the poet devoted his talents to the theme of redemption and revival both prior to and following the establishment of the State. Two poems in this collection are deserving of special note: "Jerusalem" (*Yerushalayim*) and "A Decade" (*Asor*), commemorating the tenth anniversary of the State of Israel.

My Letters to Other Generations (*Iggerotai El Dorot Aherim*), published in 1971, highlights two main themes: Jewish life in America and the revolutionary Space Age. But the poet also eulogizes his beloved wife, Milka of blessed memory. And he has included poems on a variety of other themes and topics, such as the archetypal patriarchs Abraham, Isaac and Jacob.

The poet's fifth book of verse, *Each End has a Beginning* (*Yesh Reshit le-Khol Aharit*) appeared only recently, in 1976. This book comprises a number of sections: poems devoted to the author's spiritual autobiography; poems to his late wife; epigrams and lyrics which express philosophical truths; poems which refract the metaphysical realities of the Far East; and translations from the poems of Pablo Neruda.

In one of his poems, the poet says: "By the decree of my fate did I become a poet." Poetry for Silberschlag is an integral part of his life. Philosophy has its limits, but poetry has none, and often, in an epigrammatic poem of a few lines, the poet can embrace a world of meaning. The muse has not abandoned him

in his riper years. Although he began his poetical career fifty years ago, his inspiration lives on with youthful vigor and freshness. We may expect still more books of poetry from his able pen. Indeed, he belongs to the talented few who can alternate between poetry and prose works.

TRANSLATION FROM THE GREEK

Silberschlag is a skillful and noted translator from Greek into Hebrew. His knowledge of the two languages is superb and he is well equipped for this immense task, which began in reverse some two thousand years ago. Probably the greatest translation of the Bible in the Diaspora from its original language was the Greek Septuagint. Silberschlag accordingly follows in the path of an old tradition. His translation of the *Eleven Comedies of Aristophanes* into Hebrew appeared in two volumes in 1967, earning for him the coveted Tschernichowsky Prize for Translation.

Silberschlag's magnum opus is his history of Hebrew literature. It begins with the expulsion of the Jews from Spain and will end with the year 1970, a period that embraces nearly five hundred years of Jewish life and creativity in all centers of the world. This stupendous endeavor, which was conceived by the author years ago, has only recently begun to see publication in book form. The first volume, entitled *From Renaissance to Renaissance: Hebrew Literature from 1492-1970*, appeared in 1973, and is a book to treasure. Silberschlag's wide acquaintance with the world of literature and his penetrating analyses of historical and literary events have done much to enable the reader to view Hebrew writers against the background of their age and their surroundings.

From Renaissance to Renaissance is an unusual book which forces the reader to rethink and reevaluate his ideas and approaches. There are many works which deal with Hebrew literature, but none has encompassed such a long period of time nor has done as much to make world literature the focus of its interpretation. This is not to say that other literary historians have ignored the influences of world literature. They stressed other literatures in varying measure, but their main concern was with Hebrew literature and its development, with the central

role that it played in the revival of the Hebrew language and its influence upon the Jewish masses. Perhaps the time was not ripe until now for a full-scale application of the type of comparative approach which Silberschlag follows in his book. Still, without the previous studies, Silberschlag's book could not have been written. Thus, the monumental six-volume *History of Modern Hebrew Literature* by Joseph Klausner remains unchallenged in its accumulation of factual material. One can differ with Klausner about the beginnings of Hebrew literature, as Silberschlag does when he chooses to start his survey with the trends that developed in the wake of the Spanish exile. Still Klausner's pioneering researches into the literature of the Haskalah are of abiding value.

From Renaissance to Renaissance is written with enthusiasm and verve, with skill and wisdom, in a language that often approximates poetry. One can sense the inner struggle, the close reasoning and the intellectual excitement which inspired the author during the writing of this book. Unusual labor and erudition were invested in it and its challenge is great. It will prevail for many years to come (and we hope it will soon be translated into Hebrew) as a source of authoritative and cogent criticism. The first volume has traced the course of Hebrew literature outside of Israel. We look forward to the appearance of the second volume, which is to be devoted to the literature of Palestine and Israel.

It is difficult to do justice in a short article to as versatile a poet (and the meaning of this term in Greek is "creator") as Silberschlag. Our wishes for him are boundless. We await much more from his pen. His readers, friends and admirers everywhere join in communicating their blessings to him: *ad meah ve-esrim*.

הם הבסימים. גדולות היו אמהות אלו ועוד ביל-
שע על אהבתו של אלוף-פולין אחד אל בת יהודיה.
שיכנע אותה למען נכלי אהבתו, להמיר את דתה.
גם וידויו השני, שבא, כנראה, בהשפעת אמו עליו:
הספק נע בדמי, נחש-הספק נע בשירי.

עזה רוחה ובוהה המשורר על דיוקן עצמו. אחר
לפנינו את אבותיו ואמותיו מדורות קודמים, ששל-
חוסיסין מקשרם עד אבותיו — מנסה הוא למצוא
קבוצת עצמו. המשורר אומר: עיניו אינן שחורות
לחיו אינם שחורים. "שערי בלונדי ועיני כחולה, לא
היו יהודי מראי". כלומר אם מראהו אינו כמראה יהודי
אין לו "סבל הירושה" של דורות? מדוע רגיש הוא
למגע ומשמש טווח לכל ריב, שמעולם לא רב. ומדוע
אלפי שאיפות, שאליהן לא חתר. ומדוע — כל הנר-
שירתו ומלבו — אין הוא שואף להשיג. כך מחפש
הוא את שורשיו אל עצמו ואל גופו — את עצמו
הוא להבין. והוא ממשיך: שירתו יצרה מין תהום
בין עצמו. כלומר בין ההרגשות העמוקים שבלבו
עולמותיו האחרים — והם לא מועטים. ותהום זו
גם בינו לבין עמו ("שירי תהום תהום בין לבבי
כיני לבין עמי" — שם) ובינו לבין בנות עמו.
הן מבינות את שיריו, "כי לא שמעו לשוני". והן
— גם הם בשממת צרותיהם "נשו לשון השיר".

כל עצוב, אבל אמיתי ומציאותי ומכאן וידויו הש-
"אני שרתי לי את שירי תחת שחקי נכר נוגים".
שלושת הווידוים של זילברשלג מעוררים את תש-
נו, גילה המשורר לפנינו שלושה מקורות יסודיים
שמשמשים גם מפתח להבנתה: השפעת החסי-
ליו, יסוד הספק ("נחש-הספק") המטריד את מנוחתו
והיצירתו — שהיא אדמת זרים ("תחת שחקי נכר
הבורא נוצר.
שלג בפרטים עליו.
ישת זהירות. אין לס-
ל זאת יש מהם הית-
הונתנו לשיר "סבל
4—), שבו מגוללים
שלג ישבו למרגלות
עצי לבנה וארנים
ית הבעש"ט, שלפי
גא באמתו התר-
ובריקודים ואבותיו
קמוצה) העבירו אל
א אחד מהם. וכאן
אל חששה לחברך") העמיד את כל התורה כולה על

כביכול, תורת השמחה", במה ייבדל הוא מכל העמים?
ומה מעמיד המשורר מול התורה החדשה, תורת השמחה,
הריקוד והזמר, שהיא קובעת את הנשמה של החסידות?
הוא מבקש מה, שיוכל לאמר לפניו את שיר תורתו הישן,
שהוא נאה לבן-אדם ובן-אדם נאה לו ("אזרני עזה, אלוהים,
לומר לפניך שיר תורתך הישן, כי הוא לבדו נאה לבן
אדם ונאה בן-אדם לו"). ויותר מזה: כי שיר זה הוא
"שיר החכמה ושיר הבינה ושיר המוסר העתיד לגאול עמי
ועמים".

ואם כל זה לא די נגע המשורר בפואימה זו גם ביסודי
היסודות של החסידות: ברבי או בצדיק, שהוא, כביכול,
הכול יכול. על "רביים" אלה אומר הוא: "אשר קדושיהם
— צבועים ונסי (נ' חרוקה וס' צרויה) קדושיהם — תע-
לולי תרמית".

כך שלל זילברשלג אחד מיסודות שירתו, שהוא זורם
בדמו ורן בשירתו.

והי פואימה מעניינת מאוד, כי זילברשלג "היווני"
והאנושי" בשירתו — רואה בתורת היהדות הישנה את
העיקרים העתידיים לגאול את האנושות כולה. בנידון זה
מתבקשת השוואה אל שירת טשרניחובסקי, שזילברשלג
כל-כך הושפע ממנה ואת משוררה העריץ בכל לבו. הוא
קורא לטשרניחובסקי "המשורר הגדול במשוררי הדור",
וכן "שאל, מלך השיר" (ר') "על שאל טשרניחובסקי",
עלה, עולם, בשיר, עמ' 152—153). בדיק כמו טשרניחוב-
סקי בשירו "לנוכח פסל אפולו", אם כי הוא מכיר בלי-
קויים של היהדות, עומד גאה מול פסלו של אפולו ומכריז
לפניו: יהודי אני וריב לנו לעולמים". כן זילברשלג
חושש לא רק מפני ההשפעות הבאות עלינו מבחוץ, כי
אם פחדו גובר מפני סירוס דיעות והשקפות, הבאות עלינו
מבפנים, ואשר מטרתן להסיט ולסתום את מעיינו הנצחי
המפכה. מתבקשת גם השוואה אל שיר "חסידי" אחר של
המשורר "ר' נתן מברצל על ר' נתן מברצל" (שם,
עמ' 82—85), אבל יריעתנו קצרה. בכל אופן אם אל
נכון הבינונו את דברי המשורר, הרי בכוח פואימה זו
להפיץ אור רב על השקפותיו של זילברשלג. (ור' גם את
מאמרו המעניין של זילברשלג "ספרות ודת", פרקים,
בטאון האקדמיה העברית באמריקה, כרך ג', בעריכת ד"ר
ש.ק. מירסקי, ניו-יורק, תשכ"ג, ובו פרק על החסידות).

לא ייתכן שלמשורר בעל מעוף והשכלה רחבה, כמו
זילברשלג, הפסד לא יטריד את מנוחתו. ברור כשמש,
שמאן ספרו הראשון "בשבילים בודדים", שהוא אפואימות
לאהבה וליפי האשה וכוחה ועד ספרו האחרון — "אגרות
אל דורות אחרים", שבו הוא מבכה את אשתו, אהובת
חייו, שהלכה לעולמה. שוורים גרעיני ספקות רבים, ה-

קורת העברית ראתה בשורות ביאליק "אפיקורסות" —
ואין דעתנו כן.

ועתה עוד נשאר לנו לעיין "וידויו" האחרון של ה-
משורר, והוא: "אני שרתי לי את שירי תחת שחקי נכר
נוגים". ואמנם זוהי "נקודה" רגישה. כאמור שירתו פרוחה,
בשלה וגמלה על אדמת אמריקה — ולדעתנו אין עוד
מבקר חריף (מחוץ לאפרים ליסיצקי בשירה ומבלי להז-
כיר את הסיפורת העברית) של יהדות אמריקה, כמו זיל-
ברשלג. הוא ניגש אליה מצוייד בכליו המצויינים, באיזמל
החד של לשונו הקולעת, בלעגו המר והנוקב ובחדירתו
לתוך שיתי השיתין של חיה. זהו נושא שמזמן נתבקש
לטיפולו וכל שנאמר כאן אינו אלא גרגיר שנשל ממנו.
זילברשלג הוא מלא מרירות וכאב למראה המנהיגות ה-
יהודית באמריקה, שבוורות וחוסר דעת מציינת אותה בעז-
ייני יהודים ויהדות. בשתי שורות שירטט את דמותה:
"מנהיגים בלא דעת, מנהיגים בלא דמות" (אגרותי אל
דורות אחרים, עמ' 19). בספר זה בפרק "על אדמת אמ-
ריקה" יש כמה יצירות על מנהיגי יהדות אמריקה —
ובייחוד מי שהכיר מנהיגים יהודים בקיבוצים יהודיים
אחרים מלפני השואה — לא יוכל לקרוא אותן בשוויון
נפש. המדובר הוא לא רק בפרק זה. בשירתו נזקק זילבר-
שלג הרבה פעמים לנושא זה, כי במנהיגים רואה הוא
בראש וראשונה עילה לירידה הרוחנית היהודית באמרי-
קה. בסאטירה שלו "פרנס" (קמרון ימי, עמ' 60—62)
העמיד מצבה "נאה" לפרנסי יהדות אמריקה, שמעולם לא
שנו ולא למדו והם הכול יודעים: "אני אומר לשר תורה
בחרביך תורה, כי אם למדתי מעט וזכרתי מעט ממעט;
כך תעש, כך לא תעש, כך וכן תגד, כך וכן תלמוד
תורה, עיקר תורה: תולדות עמנו ישראל בארץ זו ונפח
תרומתנו לתפח (ת' סגולה ופ' פתוחה) עצמתה, כי בה
נחיה, כי בה נרבה, כי בה נשגה". ונסיים נושא זה —
וכאמור גם המעט שאמרנו כאילו לא אמרנו — כמסקנתו
של המשורר: "עוד לא חרב עולמנו, אבל נוף רוחנו נבל,
והוא קר והוא קר כנוף הירח" (אגרותי, "תלמיד", עמ'
89). אילו יכלו מנהיגי יהדות אמריקה לקרוא את אשר
זילברשלג כותב עליהם — מי יודע אם היו נותנים שינה
לעיניהם. ובאמת מי יודע?

כך שר זילברשלג את שיריו תחת שחקי אמריקה
הנכרים.

רבת-פנים ורבת-נושאים היא שירתו של יצחק
זילברשלג. והשוקע בה יגלה לפניו עולמות שלא רבים
כמותם בשירה העולמית בכלל ובשירה העברית בפרט.
זילברשלג הוא תופעה מעניינת בשירה העברית ועדיין לא
עמדו על כוחו וייחודו. ייחודו בנושאים ובצורות תפיסתם.
זילברשלג הוא איש מלומד ולמדנותו היא חלק בלתי-נפרד

ב